

От: Балин Балинов,
координатор на кампанията „Енергийни решения“
в „Грийнпийс“ – България
адрес: гр. София, ул. „Кръстьо Сарафов“ № 24, партер
E-mail: balin.balinov@greenpeace.org

До: Десислава Билева,
заместник-кмет на Столична община

СТАНОВИЩЕ

Относно: Обществена консултация по Доклад с рег. № СОА21-ВК66-8087/31.08.2021 г. относно отмяна на Решение № 265/30.05.2019 г. на Столичен общински съвет и приемане на „План за действие за устойчива енергия и климат на Столична община 2021 – 2030 г., включващ Програма по енергийна ефективност и Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива“

Уважаема госпожо Билева,

В определения на интернет страницата на Столичната община изпращам становище от името на „Грийнпийс“ – България. Организацията ни от години работи в подкрепа на прехода от изкопаеми горива към устойчиви възобновяеми източници на енергия. Това е единственият начин да ограничим последиците от климатичната криза, да опазим околната среда и да се погрижим за собственото си здраве и дълголетие.

Очакваме в недалечно бъдеще енергийната ни система да бъде децентрализирана и отворена към всички желаещи да произвеждат енергия за собствени нужди в своето домакинство и на работното си място – самостоятелно или като част от общност. В тази връзка споделяме своето безпокойство, заради закъсняващото прилагане на Директива ЕС 2018/2011 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници в българското законодателство. Крайният срок за това беше 30 юни 2021 г., а оттогава изпратихме два състава на Народното събрание, които не припознаха това като свой приоритет. Директивата е един от текстовете, посочени като отправна точка в Плана за действие за устойчива енергия и климат (ПДУЕК) и отлагането ѝ може да

има последици върху навременното и ефективно прилагане на част от предвидените мерки.

Поощряваме позоваването на стратегическите документи на Европейския съюз по отношение на декарбонизацията на икономиката, климатичната политика и енергийния преход от изкопаеми горива към възобновяеми източници.

В текста на ПДУЕК е записано, че „този план ще бъде водещ дългосрочен документ на общината в областта на енергията и климата“. Разчитаме, че е предвидена възможност той периодично да бъде преразглеждан и актуализиран – в случай на повишаване на климатичните амбиции на Европейския съюз или на Република България в частност, при ревизия на директиви, които подпомагат постигането на цели, свързани с енергийната ефективност, насърчаването на използването на възобновяеми източници (ВИ) и др.

По отношение на **мярката „Намаляване на емисионния фактор на топлинната енергия предлагана от „Топлофикация София“ ЕАД (с поне 5% до 2030 г.), включително с отчитане на възможности за използване на енергия от ВИ“**, предлагаме заложената стойност да бъде завишена. Като едно от силно зависимите от изкопаеми горива общински дружества за централно отопление, начинът на работа на „Топлофикация София“ ЕАД оказва значително влияние върху енергийната зависимост на България от трети страни. Една от целите на Европейския съюз чрез създаването на пакета „Чиста енергия за всички европейци“ е именно намаляването на доставките на изкопаеми горива от външни на съюза източници и преориентиране към локални възобновяеми ресурси. Разчитаме, че във връзка с бъдещето на „Топлофикация София“ ЕАД ще бъде отчетена възможността за поетапното преминаване към модел на работа, изцяло базиран на ВИ. Такива проекти вече съществуват и са реализирани с различни мощности. Това са [соларните топлофикации](#), като наименованието им на английски език е solar thermal power plants.

По отношение на **мярката „Създаване на условия благоприятстващи изграждането на „зелени“ електрически зарядни станции, включително и посредством публично-частни партньорства“** препоръчваме да се обмисли възможността електрическата енергия, необходима за дейността им, да се произвежда на място, според мащаба и спецификите на проекта. Нашата принципна позиция е, че Столичната община първа би трябвало да даде добър пример, като гарантира, че електричеството, с което се запазват превозните средства от градския транспорт, се произвежда от ВИ. Възможно е да се започне от зарядните станции на електробусите и да се премине към останалите превозни средства, които комбинирано консумират значително количество електрическа енергия – трамваи, тролейбуси и метро.

В противен случай рекламираната върху електробусите концепция за „нулеви емисии“ ще бъде подвеждаща, докато не се гарантира, че цялата енергия, която те потребяват, идва от 100% ВИ.

По отношение на **мярката „Изготвяне на практически наръчник за регулаторните и други изисквания и принципи за създаване на общности за възобновяема енергия“** препоръчваме разглеждането и на различни възможности за активното участие на Столичната община като заинтересована страна в подобни проекти. Според нас по подобен начин може да въздейства и за трайното спряване с енергийната бедност – проблем, който засяга стотици хиляди домакинства в страната, но остава нерешен, заради неустойчивия модел на подпомагане. Столичната община може да е първата в страната, която участва в енергийна общност, даряваща част от произведеното електричество на енергийно бедни граждани. Това е модел, който [успешно се реализира в Гърция](#). Изразяваме желанието си работата по тази мярка да започне в най-скоро време и да бъде завършена още през 2022 г. Заложеният в ПДУЕК срок е твърде далеч във времето, особено спрямо потенциала за промяна, който тази мярка има. Предполагаме, че тя до голяма степен ще бъде обвързана с текстове от Директива ЕС 2018/2011 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, която е основополагащият документ за възникване на общности за възобновяема енергия. Директивата от своя страна вече е забавена във времето и трябва да влезе в сила възможно най-скоро.

По отношение на **мярката „Поетапна подмяна на котелни инсталации на газьол с такива на термомомпа или газ/пелети“** препоръчваме да се даде приоритет на инсталации, захранвани с електричество от ВИ. Газът е изкопаемо гориво, което вреди на околната среда във всички фази на своята употреба – от добива през преноса до изгарянето му и отделените във всеки един от тези процеси вредни емисии. Газът не е евтино гориво, така че няма и икономическа логика за неговата употреба. Пелетите са продукт, който в момента попада в обхвата на ВИ, но се очаква в бъдеще биомасата да отпадне от този микс, като най-неустойчивата негова част. Надяваме се мерките в ПДУЕК да бъдат съобразени с най-екологичните и утвърдени към този момент енергийни решения, базирани на ВИ.

Очакваният общ ефект от мерките съдържа впечатляващи стойности. Разчитаме, че ще бъде разработена достоверна система за проследяването, обобщаването и популяризирането на всички параметри. Бихме предложили да се включат и количествени цели от друг тип, например: към 2025 г. в София ще има 20 000 домакинства, които произвеждат енергия за собствени нужди от ВИ; към 2025 г. в София ще функционират 5 популярни енергийни общности; към 2025 г. в София 10 000 енергийно бедни домакинства ще бъдат подпомагани ежемесечно с електрическа енергия, произведена от общински сгради чрез системи за ВИ.

Приветстваме работата по Плана за действие за устойчива енергия и климат на Столична община 2021 – 2030 г. Като граждани на София сме силно заинтересовани да се изпълни заложената стратегическа цел този документ „да създаде и наложи представа за София като център на чистата енергия и устойчивия растеж“. За да бъде постигната тя е нужно да бъде избегната най-голямата опасност – налагането на фалшиви решения. Климатът, околната среда и хората имат нужда от чиста енергия, без употребата на изкопаеми и твърди горива, както и отпадъци. Възобновяемите източници имат потенциал да доставят цялата необходима енергия за производството на електричество, отопление и охлаждане, както и за задвижване на транспортната система.

29.09.2021 г.,
гр. София

С уважение,
Балин Балинов,
„Грийнпийс“ – България